

Tale

i Kor kirken

aan

Talsigelses Fæsten

den 1ste Januarii 1802

ved

J. N. Brun.

Bergen, 1801.

Trykt i H. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie,
hos N. Dahls Efterlevske.

- 1 v: Takker Herren; Thi han er god; Thi hans
Mistundhed varer evindelig.
- 2 v: Hvo kan udsige Herrens vældige Giernin-
ger? Hvo kan lade sig høre med all hans
Lov?
- 3 v: Salige ere de, som holde Ret; den, som
gør Retfærdighed altid.
- 4 v: Herre! Kom mig ihu efter din Velbehage-
lighed til dit Folk! Besøg mig med din
Salighed!
- 5 v: At jeg maa see paa dine Udvalgtes Gode,
glædes i dit Folkes Glæde, og roese mig
med din Arv.

Det høykongelige Danske Cancellies
høye Præsident,
S. E. Hr. Frederich v. Moltke
Ridder af Dannebrog, og Kammerherre,

øver Forfatteren at tilegne denne Tale; helst fordi han
troer, intet at vove paa Sandheds Belofning, naar
han byder denne, paa saa vigtig Post satte, Kongens
Mand, som passende Lykønsning, Lyctens tredde Vers.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Bøn for Talen:

Være være Guds vor Fader, som i høye Himle boer!
Freed paa Jorden! Oliveblade rundt om Sions Krone groer!
Fader! lad din Velbehag være i os fra denne Dag,
Lad den Lovsang, vi frembære,
Indet for dit Ansigt være! Amen.

Det var Kongens Befaling, som havde sagt:
Svarer ham intet! Denne historiske Anmærkning henhører til et af de mærke ydmygende Øjeblikke for Israel, 2 Kong. 18, 36. Assyriens Monark havde sendt mod Jerusalem en overløgen Krigsmagt. Rabshake, en af hans Generaler, opfordrede til frivillig Overgivelse Kong Eschias Mænd i Folkets Paahør med haanende Ord. Blandt andet bød han dem at sige deres Herre, Kongen: at han ikke maatte forlade sig paa den brudre Røkiep, Egypten, paa hvilken om nogen hælder sig, da skal den giennemføre hans Haand; og deri havde maaskee Rabshake Ret. Mindre Stater fandt ikke altid i den større Allierede fornøden og hastig Bistand; Men hvad han lagde til: Lad der ikke Eschias komme Eder til at forlade Eder paa Jerren! Dette var formastelig Tale. Ja, hvad

hvad meere dybt ydmygende, inderlig krænkende, høst
 opirrende denne Overmodige fremførte, ville mine Til-
 hørere selv giennemlæse i den fulde Sammenhæng, og
 sætte dem i det nedværdigede Folkes Sted, for at betæn-
 ke hvad Patrioten maatte føle, og hvor tungt det vilde
 være, at tie til saa nærgaaende Fornærmelser. Jeg
 anfører dog ikke dette, fordi noget lignende omtrent har
 beegnet os selv i næstafvigte Aar, men kun for at be-
 mærke denne lille, i mine Øyne elskværdige, Folkesag,
 at alt Folket og Folkets ypperste Mænd kunde tie til
 Kabsales Tale, blot fordi det var Kongebud. Neppe
 kostede Endighed meere Selvfornægtelse, end her; Her
 var Fristelse endog til at forgribe sig mod hellig Folke-
 ret, og til at mishandle paa Stedet den frække Gesandt;
 Men nej, man taug endog saa, man svarede ham in-
 tet. Saa meget kan en god og viis Regiering virke paa
 mange Tusinde — De adlyde, uden endog at kunde giette
 Befalingens Grund, endog der, hvor alle Hiertter
 brændte for at handle tvært imod det Befalede. Dette
 var ikke Tilfældet for os. Vi opleve i Dag netop det
 Modsatte. Jeg staaer her, i Folge Kongebud, ikke
 for at tie, men for at tale, ikke for at paalægge Forsam-
 lingen Taushed, men for at lægge den Ord i Munden,
 Ord, jeg og de fleeste iblandt os vel allerede før og af
 egen Drift, og meer end een Gang i det fuldendte Aar
 have talet. Endog da jeg sluttede Kirkeaaeret fra dette
 Sted, talede jeg, efter egen taknemmelig Følelse, alt
 hvad jeg omtrent i Dag, efter høyeste Befaling, skul-
 de kunde sige. Dere mine Vidner, at jeg i sistafvigte
 Aar greb enhver Lejlighed til at tale om Nøden, da
 den trykkede, om Faren, da den truede, om Tap-
 perhed, da den havde kiæmpet, og om Freen, da
 den kom. Med Igentagelser tør jeg ikke besværes
 men

men dog staaer jeg her talende i Dag med denne fornærede Glæde: Det var Kongens Befaling. Ja, ja, at Ezechias frygtede Gud, frelste Israel af Assurs Haand, og at Kong Christian den Syvende giver Gud Æren, og befaler os at gjøre det, kan eene befæste hos os alt det Gode, hvormed han i dette Aar har velsignet Konge og Land. Kongen har ikke givet os; jeg vil give Kongen Tænk, eller jeg vil indføre Kongen talende til sit Folk, og jeg smigrer mig med at have truffet hans Mæning paa en Dag, som denne, naar jeg tænker mig ham sigende til os, hvad Kongen David sagde til sit gandske Rige, Ps. 106, 2. 3. 4. 5: Takker Herren &c. — Din Arv. Her here vi Indholden af En ret kongelig Taksigelses Fæst.

1) Opfordrer Kongen til Taknemmelighed, og taknemmelig er selve Opfordringen: Takker Herren, Eders og min Herre, takker Herren, at saa ikke mig, ikke min milde Regiering, ikke mine landsfaderlige Foranstaltninger; disse skulle maaskee alle tilhøre været afmægtige, savnet Fremgang, om ikke Herren havde oplivet dem med sin skjulte Kraft; Havde jeg end haft at byde den mægtigere Fiende, hvad Assyriens Monark kunde byde det svagere Israel, det skulde ikke virket, dersom Herren ikke havde været med os! Derfor takker Herren, hånnger Eder for den Genevældige, giver ham Æren, ikke Eder selv, ikke Eders Fødelands Kiærlighed, ikke Eders stridende Brøders Standhaftighed; Ogsaa den være, det forstaaer sig, fra Slægt til Slægt, henlovsig af Hukommelse; af Mennesker kunde ikke meere haabes, ikke kiællere håndles, men at denne Kiærlighed blev saa virksom, at alting traf saa dragelig fra dem, som laae der fængslede paa

A 4 samme

samme Sted, mod dem, som, overlægne i Magt, til-
 lige kunde forandre Stilling hvert Øjeblik, kunde hol-
 de af, duve til, nytte Strøm, bruge Vind, passe Tid,
 og gribe enhver Belysighed — Derfor takker HER-
 ren, takker HERren, fordi han er god; ikke deres
 Godhed, som tilbøde blodsparende Vaabensstilstand,
 fordi de maatte; ikke dem, som havde lovet at være
 os gode, at gjøre os broderlig Bistand, men enten
 ikke kunde, eller ikke vilde; Nej! takker HERren;
 thi han er god, og hans Miskundhed; thi den
 varer evindeligt. Miskundhed — Ja, der er Ordet,
 der er det rette Naavn paa all hans Godhed. Miskunds-
 hed er uforskyldt Naade, som har til Bevægegrund ikke
 deres Fortieneste, men deres Nød og Trang, paa hvil-
 ke den virker. Ikke vare vi bedre, helligere, meer ret-
 fæfne, end Fienden; kun meere betrængte. Lader os
 kalde den Godhed, som hialp os, Miskundhed; lader os
 beundre, at den endnu ikke var bleven træt af at udbre-
 de sin Glig over os, vi, som mange, mange Aar laae
 mellem Europas stridførende og plagede Stater, som
 et lille Gosen midt i Egypten, det store, og vi turde
 dog ikke roese os af noget sædeligt Fortrin for andre;
 vi, der, ligesaa godt som nogen, aabnede Portene for
 Lærindighed og Religions Foragt; vi, som roesede an-
 dres Skændsel i det mindste, om vi ikke selv begik den.
 Nu kom Naden ogsaa til os; nu er en Hanibal ogsaa
 for vore Porte; nu tordner af øverste Skje ogsaa denne
 Stemme mod os: Jeg vil ikke ydermeere blive ved
 at gaae dig forbie, Amos 4. Og var der endnu Haab,
 endnu Frelse, endnu Miskundhed for os, saa maatte
 vi synge mod huerandre: Hans Miskundhed varer
 evindeligt. Dog — vi med vor Sang! vi med vor
 Tak! Selv den takkende Konge synes ligesom at mis-
 tvivle

evigle om denne Høitideligheds saa værdige Udfoerelse,
 som Sagen fortiente. Hvo, spørger han, kan ud-
 sigte HErrrens vældige Gierninger? hvo kan la-
 de sig høre med all hans Lov? Ingen Dødelig
 svinger Englesang, og heele Jorderige frembringer in-
 gen eeneste Hymne, Sagen værdig. Naar vi have
 takket meget, staaer det meeste tilbage. Vi kunde ikke
 udfige, vi have ikke Ord til HErrrens vældige Giernin-
 ger, og vi kiende dem ikke engang i all deres Storhed.
 Det turde være lidet nu at nævne den Smule Krig for
 Trillingriget. Den trykkende dyre Tiid, som dog kun
 truede vort nædterstige Norge med Hunger, og den
 Forsynets Kiulte Haand, som forandrede alt: Dette
 turde tabe sig mod den endnu meere uventede almindel-
 lige Freed og dens Indskydelse paa vore Riger. Dette
 fatte vi, at saalange de to store Europas Magter end-
 nu streede, var intet Europas mindre Rige sikkert.
 Deres Politisk udspænder, som Vedderkoppen, sin Væv
 vidt og bredt, og de stakkels smaa Insecter, som kun
 i Uskyldighed ville nyde den frie Lust, sidde fast deri,
 førend de vide et Ord deraf. Men denne siste store
 Freed, lader os ikke kalde den en blot Virkning af evens-
 de store Mænds mildere Grundsetninger, men af den
 HErrrens vældige Haand, der sammenlankede de Om-
 stændigheder, der bestemte dem. Tiid var den Mæge-
 tige et blot Redskab i den Allmægtiges Haand, hvor han
 ikke selv vedste det. Siig ikke heller, min Ven! at
 Krigen maatte ephøre, fordie de Krigførende nu vare
 udtømmede; Nej! den eene forekom mig endnu som
 en Love, der kun følede sine Saar dybe nok, for at
 ægges desmeere frem til rasende Angreb; Den anden
 endnu som Leviathan, der vel havde Harpuner ind-
 stukte i dens breede Siider, og saae sit Blod blandens

de sig med Volgerne, men som dog endnu havde bevaret sin fulde Respekt paa det stolte Hav, og sansede frygtelig mod hver fiendelig Strandbred; og nu, hvo Kan, spørger HErren, sætte en Kroq i Leviathans Næse? Jobs 40. Da hver Stat, mod hvilken Døret paa det faste Land vendte sig, maatte vel spørge: En Løve brølede, hvo Kulde ikke frygte? Amos 3. Men naar nu denne Løve slumrer roelig i sin Huule, og Leviathan leger fredelig i sit Havblis, da maa vel atter vi spørge: Hvo Kan udsige HErrens vældige Gierninger? hvo Kan lade sig høre med all hans Lov! Bee dog alligevel, og frygteligt Bee over den, om her var nogen saadan blandt os, som ikke blev glad ved denne Freed, hvis umættelige Windelyst endnu havde haabet at fiske meere i rorte Vand; Ja, Gierrighed er et Roddyr, graadigere end Leviathan, og meere fænderlivende end Løven, og meere lumsk end de begge. Bee den, som ikke i Dag glæde i Anden adlyder det vakre Kongebud: Takker HErren; thi han er god, og hans Miskundhed; thi den varer evindelig. Men Kongen, som forudsæer det Usuldkomme i denne Lovsang, i alle muelige Dorologier, ja i de kostbareste Takke-Fæster, hvor Stormanden endog gjorde det Kongelig, og Borgeren Jhrstelig og Vonden paa Borgervits, at alt dette vilde være svagt og smaat, og for lidet til at udsige HErrens vældige Gierninger; Kongen, som forudsæer alt dette,

2) Unbefaler Rettskaffenhed. Salige er de, som holde Ret, den som gjør Rettsfærdighed altid. Ja, den og de takke best, den og de adlnde den Sviges Billie, og Lydighed er bedre end Offer. Enthusiasmen, Henrykkelsen, eller den opbrusende Glæde,

Glæde, er ret skøn, og herliggjør en Fast-Dag, som denne; Og da er Mennesket saa god, saa opremt, saa fuld af de beste Forsatte; men salig den, som gjør Retfærdighed altid, som gjør Dagen til en Begynder-Punct, hvorfra at beregne hans heele forbedrede Tænke- og Handlemaade. O! dette kunde man kalde at takke, og saa forstaaer jeg disse Kongens Ord, og ikke som paaberaabi Fortieneste, ikke som opgiven Marsag, hvorfor saa meget godt vedet fares ham og hans Folk. Det var og mindre sentlig Taksaelse for faderlig Belgierning, om nogen tænkte eller sagde: "Vilket lig den, der saa punctlig, som jeg, har opfyldt sin Faders Villie, den, der altid var saa retskaffen, se! derfor er min Fader mig saa god." Der vilde være skionnere: "Min Fader overeser mig med saa mange uforskyldte Belgierninger. O! vel den, der nu kunde vaage over Ret, nu gjøre Retfærdighed altid, dattet vilde være ham behageligere, end enhver Taksigelse." Det er ellers noget meere, at holde Ret, end at gjøre Retfærdighed. Det første er Regierings eller Dyrigheds Sag, det sidste hver enkelt Mands. At holde Ret, er egentlig, efter Grundsproget, at bevare Ret, vaage over Ret. Det bemærker Lovens Opretholdelse, den Omsorg for sin anbettede Virkefreds, at ikke der den eene Broder skal fornærme den anden; altsaa et ret kongeligt Ord: Salige ere de, som vaage over Ret. Dog, dette skulde ikke stude lige godt i enhver Konges Mund. Var det en Konge, som, for at udviide sin Stat, paaførde svagere Naboe Krig, eller som, under Paaskud af at forbedre fremmede Stater, gik ind og fortærede deres Marv, eller som sveeg sine Medforbundne, ledde dem ind i Jlden, og trak sig selv betimelig tilbage, eller som lovede Viestand mod

Over-

Overmagt, og holde ikke Løfte, eller som i sit eget Rige taalte Undertrykkelser, uden at straffe, kiendte Fortienester, uden at belønne, øvede selv meere Magt end Ret — En saadan Fyrste klødde det ilde, det var Hjælperprog i hans Mund, om han sagde: Salige ere de, som holde Ret. Men da vi nu med Sandhed kunde sige netop alt det Modsatte om vor faderlige Regering, saa taler Dannerkongen sit Modersprog, sit Hiertesprog, naar han siger: Salige ere de, som holde Ret, saa giver han endog derved en, Dagen værdig, Opmuntring til underordnede Øvrigheder, uden hvis Retsskaffenhed Kongen ikke kan faae sin gode Villie fremmet. Thi herer mig i Dag alle Kongens Mænd, alle Auctoriteter, fra de Øverste til de Nederste! Jeg har Kongens Ord til Eder: Salige ere de, som holde Ret; og dernæst dette til meenige Mænd: Salig den, som gjør Retfærdighed altid. Ja! vi erkiende Uindkommenhed i enhver, endog den beste Statsforfatning; — Ikke den beste Konge, ikke de klogeste Love, ikke de meest aarvaagne og rettskafne Øvrigheds Mænd ere almægtige nok til at forekomme all Svig, alt Underløb, enhver Uret; Gaaer ikke Guds Ord virket paa enkelt Mands Hierte, saa bær han ikke Retfærdigheds fuldkomne Frugter, som see ved Jesum Christum, Guld til Ære og Lov. Man mærk sig vel Ordet: Altid. En Uretfærdig kan og giøre en og anden Retfærdighed, eller, hvilket er det samme, en og anden med alle Love fuldelig stemmende Hændling. Ney! Retfærdighed maa være bleven vor Mands eyendommelige Egenkab, om vi stedse skulle ligne os selv. Ikke nok derfor, at du løber til og frempeeger en enkelt Retfærdighed, som et Vresflag, høysat i øverste Top paa en festlig Dag,
naar

naar du bevarer under Døkket en fuld Ladning af Guds, rovet fra Enken og den Faderløse, udpantet fra skielvende Skyldner. O! kunde jeg nu nedtordne alle Rænker, alle Udsueker, alle Gierrigheds Kunstgreb, som et Vngel af Blodigler og Bandsnoge i dybeste Afgrunds Huuler, med dette kongelige Ord til hver Undersaat: Salig er den, som gjør Retfærdighed altid. O! begyndte man dermed fra nu af, sige hver i sit Hierte: I Jesu Navn skal all vor Gierning stee; hvilkken Taksigelses Fæst skulde deene være! hvilkken Epoke skulde den gjøre i Rigernes Aarsbøger! hvor skulde vi derved paa den Gud behageligste Maade takke Herren, fordie han var os god, og hans Miskundhed, fordie den varer evindeligen, og da skulde, fra denne Dag af, Retfærdighed og Freed Kyffe hverandre, Ps. 85. Da skulde selve Taksigelsen føde i vor Barm Frimodighed til at beede. Vor Lovsang har behaget, skulle vi tænke: Der faldt Ild fra Himmelen ned paa vort Takoffer. Naade smiler, lader os nytte den, og nedlægge vor inderlige Bøn; saa gjør Kongen i Texten. At see,

3) Hvorledes han tilbeder sig og Sine Velsignelsen, skal være min Tales sidste Deel. Her er det vel ikke Kongebud at beede; men en beedende Konge er et Exempel, meere opmuntrende til Efterfølgelse af meenigen Mand, end udtrykkeligste Befaling. Velan da! lader os høre den kongelige Bøn: Først beder han for sig selv: Kom mig ihu efter din Velbehagelighed til dit Folk! Besøg mig med din Salighed! Kom mig ihu! Saa dybt ndmyger sig et kronet Hoved for den Evige; Thi hvad siger dette Ord i Undersaattens Mund til hans Fyrste: Du, som har

har saa meget at tænke paa, saa stor en Kreds at over-
 see, lad dog ogsaa mig være i Naade erindret, jeg, som vel
 er kun et ubetydeligt Ledemed i din Stats store Legeme,
 værdige dog ogsaa mig særskilt Erindrig! Og saa tænkte
 Kongen om sig selv, i Forhold til Gud: "Jeg fele-
 mig selv som et lidet Individ, der skulde tabe sig i den
 vrimlende Mangfoldighed, som din Almagt bestyrer;
 men dog, lad ogsaa mit Navn være opregnet i din
 "Sukommelses Bog!" Sukommelse? Ja, David
 vedste vel, at Gud kunde ikke glemme; men han, som
 vi, maa tale Menneksesprog; men endog i dette
 Sprog, som det bruges mellem Mand og Mand, be-
 regner Ordet: Kom mig ihu, meere end den blotte
 Erindring. Hvad hjalp det fornærmede Borger, om
 Fjæstlen aldrig glemte hans Tilværelse, hans Navn,
 hans Opholdssted, naar han ingen Naade var findet
 at vise ham nogensinde? Borgeren kunde gierne kalde
 saadan Erindring Forglemmelse. Nej! Kom mig ihu!
 det er: Vær mig god! tænk paa min Trang! vis mig
 Naade! Saa ndmpger Kongen sig beedende; men
 han lægger kongelig Bægt i sin Bøn med dette Tilfø-
 ds Ord: Efter din Velbehagelighed til dit Folk.
 Da det Folk behager Dig, som Du satte mig til at sty-
 re, saa tænk paa mig i Naade! Saa kunde den, der
 var sat til at danne og vejlede en Børnestol, sige til
 den magtige Fader: Kom mig ihu efter din Kierlighed
 til dine Børn, gier mig deelagtig i dine rige Velgiernin-
 ger for deres Skyld, som Du elsker, at jeg hos dem
 kan fremvirke med Frimodighed og Kraft alt det Gode,
 Du helst onsker! Og i denne Meening er en beedende
 Konge saa meget vigtigere for Gud, end enhver anden
 Beedende. Men hvad vil Kongen? hvad begierer han
 for sig selv? Større Stater? meere Rigdom? Thro-
 news

nens forhøvede Glands? Nej! men besøg mig med din Salighed! Kan hende, David hermed tænker sig selv Messias i samme Mæning, som Simeon, hvis Liges Aften virkelig naaede Morgenreden af Jesu Dag, og som da befattede sit Levnets Løb med denne Aftensang: Nu lader du din Tiener fare i Færd; thi mine Øyne have seet din Salighed. Men dette tør jeg med Visshæd sige: At David i det mindste ved Salighed her forstod den levende Overbeviining i et benaadet Hiertie om den Evtiges Veibehag, som skalde blive Herrens Forleste bevirket ved Forløseren Jesum Christum. Naar vi nu hertil lægge Ordet: Besøge, som, brugt om Guld, bemærker: at see til os saaledes, at vi overtages derom, at Guld saae til os i Naade; Saa bliver Bønnens Indhold denne: Besøg mig med din Salighed! Lad mig sele som nærværende en Siraale af det forventede Lys, som skal herliggøre dit Folk. O! I kolde Sadelærere, som ingen anden Sielesøde have at hvide Kongerne, end det Drevellens Brod, som I kalde Dydens egen Belønning. I unde dem ret ikke mange qvægende Tæmning. Kan dog ingen enkelt Mand paa Jorden være gandske tilfreds med sin egen Dyd, uden han vil hylle for sig selv, hvor meget mindre kunde nogen Konge være det, som har saa mange flere Pligter? saa meget større Ansvar? Maa ikke den Beste, den Bisteste spørge: Hvo er dygtig til alle disse Ting? Den, som vil giøre, som gier alle hvad Mennesket formaaer, hvor meget seer han ikke ugiort, ja vel endogsaa forsomt? Sammerlige Hyllere, som I ere, I, som række Jærsterne denne elendige Sovedrif: Indsober Eder i Eders stolte Dyd, den belønner sig selv. Skaar dem heller: I ere og blive kun skræbelige Mennesker, aldrig saa gode,

gode, saa retskafne, som I burde; Bøyer Eder i Stav for den Sveige og beeder om Naade, og elske vi Eder, saa bede vi: "O Gud! besøg Kongen med din Salighed, "Stiænk ham glade Fornæmmelser af Religionens Trøst! "Din Miskundhed styrke ham til at bære de ellers for tun- "ae Byrder! Vær ham naadig for din Søns Skyld! "Lad ham føle denne Naade, men for alting erkiende "endog denne Følelse for Naade-Løn!" Ja! thi naar Sagen er mellem Kongen og Folket, kun da ere Kongerne Guder paa Jorden; men naar Sagen er mellem Gud og Kongerne, da ere disse kun arme Syndere, som vi andre, og som oftest med et større Regnskab, end nogen anden, besværede. Nu! Herren høre da ogsaa vor gode Konges Bøn i Dag, naar han beeder for sig selv: Kom mig ihu efter din Velbehagelighed til dit Folk, besøg mig med din Salighed. Fremdeles vedbliver vel Kongen, som det synes, at beede for sig selv; men dog saadan Bøn, hvis Bønherrelse tillige udbreeder Lyksalighed over det heele: at jeg maa see dine Udvalgtes Gode, og glædes i dit Folkes Glæde, og roese mig med din Arv. Saa beeder jo en Fader Bønsignelsen need over sine Børn, naar han beeder for sig selv: at han maa blive Øhenvindne til deres blomstrende Velstand, at han kunde blive stolt af deres Fremgang i det Gode; Bist nok, kan god Konge ikke ønske sig et meere glimrende Syn, end de Udvalgtes Gode, at see hvorledes det gaaer de Fromme vel; Vær det og kun i det Legemlige, at deres Ager dyrkes, deres Huuse bygges, deres Stæder befæstes, deres Næringsveie mangfoldig-gjøres, udviides; Bist nok et meere Kongeligt Syn, end Triumfbuer og Stryterader, kunstig Jld og Parade-Trupper. Ja det var Øhenslyst, Konger vær- dig

dig at see de Udvalgte Gode, og det var ret konger-
 lig Fryd, at glædes i Guds Folkes Glæde; thi saa
 vare Kongens mange Tusinde glade tillige; men dette
 Tilløgs Ord: Dit Folk, Guds Folk, lader os
 tænke en Folkeforsamling, elsket af Gud, og hvis Glæ-
 de behager Gud, og at altsaa Kongen vilde være meest
 glad, naar hans Folkes Glæde var hellig tillige. Man
 saae, desverre! stundom heele Nationer ved manges-
 aarig Fred og Frugtbarhed, ved udbreedet Handel og
 forøget Velstand, glade, og den Gudsfrygtige maatte
 sørge over deres Glæde, saa var den sværmende, saa i
 Daarskaber udføvende, saa med syndig Belyst forgif-
 tet. Ney! gudelig maatte Guds Folkes Glæde være, og
 saa vilde Kongen glæde sig i den. Ikke at Guds Ord
 udelukker derfra all sandselig Glæde i de timelige gode
 Tings Nydelse; Evertimod, Gud foreenede selv i den
 gamle Kirkelov saadan Glæde med hver Fæst. Det
 heeder meere end een Gang: Du skal være glad i din
 Høytid, Du og din Søn, og din Tiener og
 den Faderløse, og Enken og den Fremmede, som
 er inden dine Porte, og atter: Og Du skal være
 glad i alt det Gode, som Herren din Gud ha-
 ver givet dig. I saadan Guds Folkes Glæde,
 begjærer David at være glad, og saa glad, at han
 kunde roese sig med Herrens Arv. Ja, ikke af
 Herrens Arv, men med den, stolt nok over, at være
 selv en Deel af denne Arv, lodtagen med blandt alle
 Hellige; den første Mand blandt dem, som Herren
 havde lyst i Kuld og Kien, og fortrinlig udkaaret til at
 være hans Egheds Folk. Davids Throne blev saa
 arvelig, som nogen Fyrstes nogenstinde var det, og
 igiennem saa mange Generationer; men dog kaldet han
 ikke Folket sin Arv, men sig og Folket Herrens Arv,
 og dette var vel endnu den sandeste National Stoltthed,

hvormed noget Folkeslag paa Jorden har hævet sig over
 ethvert andet. Tapperhed fandt engang sin Overmand,
 og Forskinnessens Ære vorte til en Tiid, sank siden, og
 tabte sig omsider i Barbariets Mærke. Hvor ere nu
 de fælle Rommere, som seyrede over alle Folkeslag?
 Hvor ere Grækenlands Bildhuggere og Mahlere, som
 gavede Modeller for alle dyrkede Nationers Mestersty-
 ker, indtil nu? Men saligt er det Folk, hvis Gud
 Hæren er, og den som hersker derover, han kan see
 de Udvalgtes Gode, og glæde sig i Guds Sol-
 kes Glæde, og roese sig med hans Arv. Belsig-
 net være hver Konge, som saa taknemmelig selv opby-
 der til at takke, som, selv vaagende over Ret, indby-
 der til Retfærdigheds Gierninger, som, i det han beeder
 for sig selv, gjør sin Bøn til Folkets Sag, og Folkets
 Lykke og Glæde, og Ære til sin egen Sag. Saadan
 omtrent tænker jeg mig vor Allernaadigste Konge,
 Kong Christian den Syvende og hans
 Kongelige Høyhed Kronprindsen tænkende
 paa denne Dag, og glad nævner jeg atter denne Re-
 geringens Befalning: Takker Hæren for die han
 er god og hans Miskundhed, thi den varer evin-
 delig. Dog, hvo kan udstige Hærens vældige
 Gierninger? Hvilket Aar dette første i det 10de Aars
 hundrede? hvor truende med nye Gienvordigheder,
 hvor kronet med Held og Freed. De store Leagemer-
 paa den politiske Himmel, vare udflyede fra deres Li-
 gevægt, og havde omsider trukket os mindre ind med sig
 i deres Virvelstrøm. Krigstrompeten vakte ogsaa vore
 Norden op af Freedens Slummer. Landstormen blev
 opbudet hos os, til at værges for vore Kyster. Den
 bestoed for det meeste affattige Strandssiddere, som hav-
 de meere Villie end Kraft, meere Mod en Vaaben.
 Kiernen af vor Landmagt, blev trukken ind til at stride
 for

for vor aabne Bue. At fæste Fod paa Land, skulde de formodentlig forbudet enhver Giende, men de kunde ikke gaae paa Vandet, og havde ikke nok af de langtrækkende Mordvaaben, hvormed tilbørlig at begegne frygtelig Flaade — dog nok herom. Jeg gjør ikke atter Vaabenbrag. Jeg klager ikke atter over det fredbvante Folkes ilde forsynede Arsenaler. Jeg opripper ikke det sørgelige, om truende Hunger, om blokkeret Søsefart, om Skiertorsdags blodige Dyrin; For sildig kom jeg og nu med Lovtale over vore Søemands ærefulde Kamp, hvorom af saa mange allerede er sunget saa meget, baade sandt og skient; ogsaa jeg frembar sidste Bededag fra dette Sted mit Blad til en Laurbær-Kronens for Heltene af den anden April. I Dag udraaber jeg kun dette Kongebud: Tæller HERren, thi han er god. Erkiender, at intet Foraars var meere truende, ingen Høst meere belønnende, end den sidste. Land og Strand blev velsignet. Jorden bar hvad den nogensinde kunde. Sildens Mangfoldighed trængde ind i vore Bugter, og da Freen slog Bommen op for vore fængslede Skibe, støj de saa glade ud til alle fremmende Kyster, som det staldbundne Dvæg, efter den lange Vinters Fodertrang, naar det en Foraars Dag slipper ud, for at smage Markens første Grøde; Kort: man skulde neppe troet Mueligheden, om nogen i April Maaned havde spaaet: De som saae med Graad, skal høste med Frydesang. Ja! hvo kan udsige HERrens vældige Gierninger? hvo kan lade sig høre med all hans Lov? Belan da, Brødre! lader os talke, som vi kunde best med fornøjet Ketscaffenhed, hver i sin Kreds, fra denne Nyaars Dag. Baaer over Ket, I Bydende! og I! som adlyde! gjører Ketsfærdighed altid! HERre! Kom Kongen din Tiener ihu, efter din Velbehagelighed til

til dit Folk, besøg ham med din Salighed. Syvende Christian blive syvfold velsignet, at han maae see de Udvalgtes Gode, glæde sig i dit Folkes Glæde, og roese sig med din Årv. Freed med Friedrich, Kongens Søn, den retskafneste blandt Europas Kongesønner, og Freed med hans Huus, og Freed med alt det han haver. Lad ham staae som Kongesønnen Jonathan mellem Zene og Boses, hvor han var Philisternes Stræk og Folkets Yndling. Og nu Hendes Kongelige Henheds Prindsesse Mariæs Frugtsommelighed — Giv os, o GUD! at kunde regne ogsaa den med blandt det fuldendte Åars dyrebare Velsignelser for Kongehuset og begge Rigerne! Opfyld her i det nye Åar denne din gamle Forjættelse, Ps. 102, 29: Dine Tienneres Børn skulle boe, og deres Sæd skal stadfæstes for dit Ansigt. Over Kongens Broder og hans tvende Sønner, over de Kongelige Prindsesser og det gandske Kongehuus udbrede sig Freed og Velsignelse. Velsigne os GUD! vor GUD! og Landet give sin Grode, og Habet sine Rigdomme, og Handelen blomstre, og Søefarten lykkes! Hver ærlig Mands Daad worde i dette Åar i Jesu Navn velsignet! For alting bereed os alle, o GUD! til dine Udvalgte! Lad dette Folk være dit Folk, og dette dit Folk din Årv til umindelige Tider! Giv os at ikke tage din Naade forærvet, Du, som bønlyste os i den beeylige Tid, og hialp os paa Srethsens Dag! Og derpaa kun end engang tilfist: Det er Kongens Befalning: Takker Herren thi han er god og hans Misfandhed, som varer evindeligt, Amen.

35014